

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

26 de Intitulatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

allam ob causam, & proinde constituitur vicarius, isq; perpetuus cum aliqua fructuum beneficii portione, qui regeret actu populum, in ecclesia prepositus ex constitutione eius, qui alios fructus perciperet, approbante & instituyente episcopo, *ca. fin. de offic. vicar. lib. 1. Decretal. tit. 28. c. ex stirpanda. §. qui vero, de preben. c. si vero, c. 6. eod. tit. in 6. ¶ Et sic vicaria perpetua, beneficium dicitur, c. 3. de offic. vicar. c. ad bac. eo. Clem. 1. eod. tit. apud Clem. 2. Michael. de filiis presbyr. lib. 1. Decret. tit. 17. atque eo modo ex vno beneficio duae factae appellationes: sed vnus prior rector, vnde prior absolute dicitur, alter vero ab eo prepositus, qui actu regit, vicarius est perpetuus cum institutione episcopi. ¶ In ¶ qua institutione differt a vicariis aliis temporaliibus curionu. Primum quia & hic rector est actu, vt prior est rector habitus, *Clem. 1. de off. vicar. 2.* quod morte etiam prioris non reuocatur eius potestas, *c. ad bac. de off. vicar.* Alii autem vicarij temporales, siue episcopo a curionibus praeficiuntur, instituuntur, & desistantur nutu eorum, reguntve illis praesentibus, vt coadiutores vices eorum exsequentes, ex comuni omnium qui vices aliorum gerunt natura, *can. 1. 94. distinct. 1. de off. vicar. lib. 1. C. iii. 38. c. penult. de off. vic. apud Greg. c. si eo. tit. in 6.* Nam quibus in rebus inter esse non possumus, in his operae nostrae vicaria fides amicorum supponitur, *Cicero pro Roscio Amer.* Quod si absens curio sit, vicarius temporalis eius nomine non potest regere, nisi accipiat & impetret literas, vt dicitur, de regendo, ab episcopo: quod in vicario perpetuo diuersum est: Quia ab episcopo semel auctoritatem quandiu vixerit acciperet, praesentante priore, & ita consentiente. ¶ Quocirca ¶ annotandum est, vicariam perpetuam vnum esse videri beneficium cum prioratu, cui annectitur, *c. si pro eo, de preben. in 6. siue sit prioratus regularis, siue secularis: totidem enim eius species esse possunt.* ¶ Proinde ¶ ex eo beneficium aequum est, vicariam perpetuam idoneam & sufficientem congruamve portionem capere, *c. ex stirpanda, §. quia vero, de preben. si quidem episcopus non debet consentire vnioni ecclesiarum, priusquam congruens portio earum presbyteris referatur, c. expositi, §. si de preben. nec praesentatum a prioribus, nisi si habeat, vnde commode viuere possit, c. 1. de preben. in 6. c. de monachis, eod. tit. apud Greg. Clem. 1. de iur. patron. & iura episcopalia soluere, d. e. de monachis, iura ponuntur episcopalia in c. conquerente, de off. ordin. Potest tamen & episcopus praesentatum admittere primo si velit, & postea praesentantem cogere idoneam & sufficientem & congruam ex fructibus beneficii pensionem illi praestare, iuxta ordinem literarum *Clem. prima, de iur. patro.* Id ipsum sequendum, quando beneficia mensae capituli episcopi, abbatis vel monasterij fuerint vnita, vel si dantur temporalia beneficia religiosis: tunc namq; & referuanda congrua portio vicariis perpetuis ecclesiarum, *c. in Lateranensi, §. c. de monachis, de preb. Clem. vni. de off. vicar.* ¶ Congrua portio ¶ seu pensio vicarij consideratur aliquando, habita ratione oneris impositi eidem vicario, interdum ex constitutione moderatae pensionis, interdum ex portione: quando priores, vel qui praesentant vicarios, cum illis pacifcentur, vt illi pensionem prioribus soluant, & reliquos fructus suos faciant. Contingit autem vt id, quod relinquuntur deducta pensione soluenda, vt etiam non sufficiat: quo casu agitur per vicarium ita pressum, ad leuandum onus pensionis, *ca. 2. de supplen. neglig. prelat. vide Rebuff. in tractat. congrua pensio. nu. 38. & 39.* Quandoq; etiam vicarius partem aliquam fructuum accipit, sed non sufficientem, & tunc eam augeti postulat ab iis, qui fructus percipiunt, siue sit episcopus, siue monasterium, vel alius prior, vel patronus laicus, aut ecclesiasticus qui praesentauerit, *cap. sicut, de supplen. neglig. prelat. ca. auaritie, cap. de monachis, c. in Lateranensi, de preben. apud Greg. c. 1. eod. tit. in Sext. Clem. 1. de iur. patro.* Et si plures sint, qui possideant decimas vel fructus beneficii, a singulis pro modo possessionis petet, *argum. l. 3. §. si de alimen. & ciba. legat. P. l. si libertus, in 1. §. libertus, de bon. liberti. P. secundum formulam, quae in curijs frequens est.* Nempe absolute propofita petitione decimarum antiquarum, & noualium: & vt interim possit sacramenta parochianis ministrare, per modum prouisionis, adiudicari congruam portionem, quando prior vel patronus suae possessionis & sui iuris ostendit titulum, *Rebuffus, in 6. quest. congrua pensio.* atque reformari pensionem vltq; ad quartam partem fructuum, *Rebuff. in tractat. de pacif. possessor. amp. iur. 18.* quae clericis curionibus debetur, *can. de redib. cur. can. quatuor, 12. q. 2.* Agitur autem pro congrua hac pensione coram ordinario loci episcopo, vel archiepiscopo & sede vacante coram capitulo, nempe quod & hoc sit iurisdictionis episcopalis, quae transit in capitulum sede vacante, *ca. 1. ne sede vac. vel coram conferuatori-***

bus Academiaram, *Rebuff. de congrua pensio. num. 58.* Agitur & interdum coram iudice seculari, si de possessione decimarum antiquarum & noualium, coram eo pendeat questio, veluti de incidente controuersia, quae ad iudicem potioris causae, ne diuidatur eius notio, pertinet, *eo. Rebuff. num. 59. argum. l. quoties, de iudic. C. & ca. tuam, de ordine cognitio.* idque per modum prouisionis, vt pendente lite interim alatur sacerdos, qui actu cure infidet. ¶ Ceterum ¶ in constituenda portione congrua vicarij, iudex habebit rationem victus vicarij & alimentorum sufficientium, *cap. pen. 12. q. 1. c. de his, de eccles. adific. secundum qualitatem personae & quantitatem prouentuum beneficii, l. cum vnus, §. si de alimen. legat. P. l. sed est, §. 1. de usufr. in P. l. cum post. §. gener. & l. quaro, de iur. doti. P.* nam qui in dignitate est, maiora percipere debet, & meretur, *c. de multa, de preben. Item, vt diximus, habebitur ratio onerum subeundorum ecclesiae & episcopatum, aliorumq; clericorum, quos secum habere debet, c. vt quisque, de vita & honesta. cleric. c. propofuit, de filiis presbyterior. & de reparatione ecclesiae, c. passio- ralis, de his quae sunt a praet. sine consen. cap.*

De Coadiutoribus. Cap. 25.

- 1 Coadiutor quis.
- 2 Coadiutor viuenti datur praesuli, non autem in praesulis locum alius subrogatur.
- 3 Coadiutores Mosi, & alij dati.

NON ¶ solum vicarij temporales, de quibus proximo capite superius dictum est, coadiutores dicuntur, sed & alij, qui munus praesulis cuiusq; in ecclesia suppleunt: qui tamen titularij non sunt, sed coniunguntur titularijs si ipsi aegritudine perpetua laboris corporis, vel nimia senectute premanant, vel alia rationabili causa, sine crimine tamen, non possunt munus suum exequi. ¶ Quamdiu ¶ enim viuunt veri titularij, nunquam alius in eorum ecclesijs subrogatur, *cap. 1. de concess. preben. & proinde coadiutorem dari receptum est, tota 7. quest. 1. & can. 1. 2. 3. 4. de cleri. agror. lib. 3. Decretal. tit. 6.* Sicut & religiose fuit apud ethnicos obseruatum, vt nec viuentis, quantumuis criminum rei, summum pontificatum alteri concederent. Qua ratione Octauus Augustus, recusauit summum pontificatum a populo sibi oblatum, viuente Lepido pontifice, *Dion Cass. lib. 49. hist.* Sicut enim inter prelatum & suam ecclesiam dicitur coniugium, sic nec illud dissolui, vel ecclesia alteri viuente pastore, etiam desstituto viribus, dare sine adulterij crimine potest, *cap. sicut vir. 7. quest. 1. c. quanto, de translac. episc.* Non secus, quam legitimum matrimonium inter coniuges, extra mortis causam iure communi indissolubile est, *c. fin. de condit. ap. stol. D. Marthae cap. 19. ca. quos Deus, 33. q. 1. ca. quicunq; & c. quanto, de diuor. cap. fin. de adul. ¶ Accepit Moyses in adiutorem legationis impositae Aaronem fratrem, Genes. cap. 4. & 7. & in munere iudicandi, ex consilio Ietro adiunxit sibi tribunos & centuriones, Exod. cap. 18. & Numerorum cap. 11.* Habuerunt apostoli coadiutores, vt D. Petrus Linum, & Clotum, *cano. si Petrus, 8. q. 1. Prisca, & Aquila, & Timotheus adiutores D. Pauli, ad Rom. cap. 16. D. Augustinus a Valerio notae sanctitatis episcopo Hipponensi, episcopalis officij adiunctus adiutor.* Et Valerius Caesariangustanus episcopus D. Vincetium coadiutorem in enuntiando Dei verbo habuit, propter linguae impedimentum, quo Valerius officio eo fungi non poterat.

De Intitulatis. Cap. 26.

- 1 Intitulatus vnde dicitur, & quid titulus ordinati.
- 2 Titulus a quibus constituitur, & 9.
- 3 Sine titulo nemo ordinandus.
- 4 Clerici qui dicantur vere.
- 5 Clerici seminarium maiorum ordinum, & sacerdotes ex approbatis.
- 6 Mendicant in clero turpis vsa, non pauperes voluntaria.
- 7 Sacerdotes Romanorum censum sufficientem habebant, antequam legerentur.
- 8 Clerici non possunt fieri alij oberati.
- 9 Titulus non potest capi a credituribus intitulati.

INTITULATI ¶ inter personas ecclesiasticas annumerantur, a titulo dictus. Titulus porro dicitur tuendo, quod factum sui auctoris tueatur. Factum autem, quod hic tuendum & defendendum, est ordinatio clericorum in gradus maiores, quae concilio Lateranensi non permittitur, nisi de eo qui habet

bona, unde Deo extra serua opera, possit commode & honeste
 2 Insequere, c. *episcopis*, c. 4. de *preben. apud Gregorium*. Titulum, ¶ &
 viuendi veluti redditum, coram episcopo sibi constitunt ordinan-
 di ex suis propriis facultatibus: interdum alio nomine ordinando-
 rum res proprias obligationi ei subiciunt, ea lege vt quamdiu ordi-
 nati vixerint, possint alimētis inde necessaria capere, vel donec
 beneficium ecclesiasticum adeptus fuerit ordinatus. Interdum
 quoq; intitulus in ecclesia dicitur, is qui ab aliqua ecclesia ad-
 missus, & dignus habitus est, qui stipendiis eius nutriatur, vel an-
 3 nona seu prebenda vel capella fruatur. ¶ Et ¶ hic vere titulus,
 qui aliquando tantum capax maioris ordinis promotione vt pro-
 batus habebatur, non alii, ex concilio Urbani Pape, *can. sanctorum*
canonum, dist. Et ita in concilio Chalcedonensi cautum quoque,
 vt nemo ordinetur, nisi manifeste, in ecclesia suæ ciuitatis siue
 possessionis, aut in martyrio, aut in monasterio, qui ordinatur,
 mereatur publicæ ordinationis vocabulū & aliter ordinatus, vel
 absolute ordinatus, non habeat manuum impositionem, *ca. 1. 70.*
dist. 1. 1.
 4 ¶ Et ¶ vere quidem dici tunc possunt clerici secundum nomi-
 nis significationem, qui fortis domini & ecclesiasticorum bono-
 rum facti sunt participes, *can. clericos*, 21. *dist.*
 5 ¶ Sicq; ¶ ex titulis istis & clericis solummodo, s. b. diaconi, &
 ex illis diaconi: vt & ex diaconis, presbyteri deligendi sunt. Vt an-
 tiquitus etiam, *Nicaph. Cal. lib. 11. c. 30.* Non enim Christiani suos
 deligebant sacerdotes, nisi ex iam approbatis: vt etiam obseruauit
 Alexander Cæsar, quando de legendis rectoribus pronuiciarum
 actum est, *Lamprid. in Alex.*
 6 ¶ Turpis ¶ in clero uia est mendicitas, *Deuter. 15. ibi non sit om-
 nino mendicatus inter vos*, etiam si semper dilecta fuit uoluntaria pau-
 pertas, & diuitiarum contentus. Quare episcopus in hoc clero
 prospicere debet, ne ordinatus mendicitatem cogatur amplecti,
 7 *can. Diaconi sent. 93. dist.* ¶ Neque ¶ etiam Romulus in sacerdotium
 suarum ciuitatum deligi uoluit, quam qui haberent censum
 8 sufficientem, *Dion. Halyc. in 2. hist.* ¶ Reiecti ¶ & ab ordinatione
 clericali, qui obzati erant, per Bonifacium I. sum. Pont. *Sabelli-
 cus & Sigib.* quod tamen ad seruos refert Bonifacius Simoneta,
 uidelicet, ne illi dominis obnoxii ordinarentur, *Bonifacius Simo-
 neta, lib. 4. epist. c. 9.* Et ita quoque cautum in concilio Toletano
 dominis repugnantis, *c. 1. & 2. de seruis ord. lib. 1. Decret. tit. 8.*
Auth. si seruis, de episc. & cler. C. At permisit Leo Imperator obz-
 atos quoque præter causam principalem, in numerum cleri-
 corum recipi, *l. quisquis. 27. & l. officiales, q. de episc. & cler. C.* Adhi-
 bita tamen distinctione concilii Carthaginensis, de qua in *ca. 1. de*
oblig. ad ratiocin. ord. vel non, & ibi q. apud Greg.
 9 ¶ Efficit ¶ autem intitulatio ne bona titulo supposita credito-
 ribus exposita sint, si a non obligato pro obligato in titulum den-
 tur. Pro titulo etiam sunt beneficia, vt in *can. episcopi, 80. dist.*

De Pensionario. Cap. 27.

1 Pensionarius ecclesiasticus quis.
 Pensio ecclesiastica quomodo constituitur in ecclesia, eod.
 2 Pensio ex beneficio in titulum dari non potest.
 Pensionis constitutio afficit personam, non rem, eod.
 Pensio beneficii nomine non venit, eod.
 1 ¶ Inter ¶ personas ecclesiasticas inuenies quoque pensionarium,
 qui annonas, seu pensionem aut portionem capit ab aliqua
 mensa, vt dicunt, capitulari, vel ab aliquo beneficio, seu ecclesia:
 interdum mercedis nomine. *l. quæ situm, 14. de pignor. lib. 20. P. tit.*
 ¶ aut in remunerationem præstiti commodi, *c. quicumque, 12. q. 2.*
can. possessiones, 16. q. 1. Oldra. cons. 226. incipiente, quidam episcopus.
 ¶ *q. 1. de pensio quest. 1. & 54. & 67. vel alia de causa iusta.*
 Quæ eatenus iusta uideatur, si modo clericis, a quibus capitur pen-
 sio, relinquatur quantum exigitur pro obsequio & munere cul-
 tus diuini eis imposito, & adhibeatur superie ris in constitutione
 pensionis auctoritas, *c. auaritia, 10. de preben. lib. 3. Decret. tit. 5.* A-
 lioquin enim illicita & prohibita est, exemplo nonorum cen-
 sum & onerum, quæ imponi nequeunt, *can. prob. benuis, de cen-
 sib. lib. 3. Decret. tit. 39. Clemen. 1. §. eadem, de supplen. negl.* ¶ Neque
 2 ¶ etiam licet iure pensionem in titulum beneficii dare, vt fit a-
 liquando, *Card. n. in Clemen. 1. de supplen. negl. prelat. Abbas Panor.*
in c. conquereute, de cler. non res. in c. ad auentiam, in 2. de rescrip.
ne sectionem beneficiorum prohibitam admittamus, cap. maio-
ribus, c. vacante, c. cum causa, de preben. apud Gregorium, c. ut no-
strum, ut ecclesiast. benef. sine ds. confer. c. fin. 1. q. 1. Et proinde rece-

ptum est, pensiones super beneficio constitutas, per possidentes
 beneficia, non adhaerere beneficio, nec eos qui in eo succedunt
 obligare, sed constituerent personam, & non rem, *c. nisi essent. vi-*
ri preuidi, de preben. in 6. Atque in mandatis summorum pontifi-
 cum, vel aliis rescriptis de prouidendo, vel ad beneficia, non con-
 tinentur, appellatione beneficii, pensiones, *ca. quamuis, de pra-*
ben. in 6.

Denomenclatura piorum hominum, qui piis
locis regendis præficiuntur.

Cap. 28.

1 Pauperum cura hominibus omnibus quare impressa fuit.
 2 Cinclus auicula marina nido aliarum auium ob macritiam ex-
 cipitur.
 3 Orphanotrophus & orphanotrophon quid, & cura orphanorum
 qua.
 4 Brephotrophos, & brephotrophum quid, & cura infantium.
 5 Infantes qui dicit.
 6 Infantes expositi, eod.
 7 Exponens infantes, parricida, & ut homicida puniendus.
 8 Prochotrophos, & prochotrophion.
 9 Pauperum cura, potissimum puellarum, demandanda est pro
 homini, ne lepanaria fiant, ex prochotrophis.
 10 Pauperum cura aethiopicis.
 11 Pauperes Desunt, eod.
 12 Pauperum cura aethiopicis.
 13 Hecates mensa pauperum, eod.
 14 Pauperes qui in prochotrophis adnutriendi.
 15 Pauperum, & mendicorum differentia.
 16 Mendicantes ualidi ab elemosynis remouendi, & castigandi.
 17 Mendicos suos quodlibet oppidum nutrire debet, eod.
 18 Mendicantium cura a iure ad episcopos pertinet.
 19 Nosocomion & Nosocomos quid, & quot Nosocomiorum species.
 20 Valcudinarianum quid, eod.
 21 Leprosaria.
 22 Leprosaria in titulum beneficii non conferuntur.
 23 Leprosi de quibus decimas non debent.
 24 Leprosi ab aliis hominibus separandi.
 25 Leprosi in proprio natiuitatis loco alendi, & eo regendi.
 26 Leprosarium cura a iudicibus demandata quare.
 27 Leprosi conuenerunt, cum Iudeis in Christianos.
 28 Expositorum hospitalia.
 29 Esculapit templum expositorum.
 30 Expositi liberi sint, lex, eod.
 31 Hospitalia pestis, insanorum, morborum insanabilium.
 32 Hospitalia senum nutriendorum.
 33 Senum nosocomium, eod.
 34 Senectutis mala.
 35 Senes apud Sardos & Scos necati.
 36 Gerocomion & Gerusia Sardorum.
 37 Gerusia Spartansum quid.
 38 Elemosynarius, & elemosynaria.
 39 Beneficia omnia elemosynarie speciem præferunt.
 40 Xenodochium & hospitale proprie.
 41 Hospitale peregrinorum, eod.
 42 Hospitale Abrachi, eod.
 43 Hospitale publicum quis inuenit.
 44 Hospitalia publica, & priuata.
 45 Hospitii uel antiquorum & tessera, eod.
 46 Tessera hospitii Christianorum.
 47 Pauperes Christianorum & Dei tessera, eod.
 48 Pauperum conuinitia dicitur, eod.
 49 Inhospitalitatis poena ex lege Leucanorum.
 50 Hospitalia in titulum beneficii concessa quando.
 51 Pius locus auctoritate episcopi tantum fit.
 52 Hospitalium cura ad episcopum iure, non ad magistratus perti-
 net, & quando, & pro quibus ad magistratus.
 53 Hospitalium causa & pauperum primo iudicio in senatu agi-
 tantur.
 54 Hospitalis non beneficii cura, & administratio a quibus conce-
 ditur.

¶ Verunt ¶ apiti hominibus, cum ethnicis, tum Christianis, lo-
 ca quedam exstructa, redditus & census constituti, ad paupe-
 rum releuandum miseriam, ueluti omnibus hominibus sibi
 existentibus consanguineis, ab vna stirpe natis, *1. 3. de inst. & iure,*
Genef.